

**Palvelualojen
ammattiliitto**

Servicefacket

Lausunto

15.10.2021

VN/24936/2021

Asia: VN/24936/2021

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (viides kierros)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry (jatkossa PAM) ottaa pyynnöstä kantaa hallituksen esitysluonnokseen laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta eli niin sanotusta viidennestä, erityisesti ravintoloille kohdennetusta, kustannustuesta. Esityksessä esitetään, että lakiin lisättäisiin uusi kustannustuen muoto, joka kohdistettaisiin erityisesti matkailu, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille lakiin otettavan toimialalistauksen mukaan. Tukikelpoisia olisivat myös muiden toimialojen yritykset, joihin on kohdistunut julkisoikeudellinen pandemian hallintaan liittyvä rajoitus joko suoraan tai merkittävään asiakaskuntaan. Tukikauden ajankohdaksi esitetään 1.6.2021-30.9.2021 ja vertailuajankohdaksi 1.6.2019-30.9.2019. Kustannustuen hakukausi alkaisi joulukuussa ja päättyisi helmikuussa 2022.

PAM kiittää mahdollisuudesta lausua kustannustuesta myös tällä kierroksella. PAM pitää esitystä kannatettavana ja pitää merkittävänä, että kustannustuen viidettä kierrosta valmistellaan pandemiasta eniten kärsineiden alojen eli majoitus- ja ravintola-alan sekä tapahtuma-alan lähtökohdista. PAMin näkökulmasta erityisesti majoitus- ja ravintola-alan työntekijöiden tilanne on ollut kohtuuton pitkittyneiden rajoitustoimien vuoksi. Esimerkiksi ravintola-alan ensimmäiset rajoitukset toimeenpantiin jo 4.4.2020 kun ravintolat päätettiin sulkea lailla kesäkuun 2020 alkuun saakka. Tämän jälkeen ravintola-alaa on laajasti rajoitettu ja rajoitetaan yhä erilaisten rajoitus- ja sääntelytoimenpiteiden avulla. Nyt esitetty uusi tuki on kriittinen yritysten toiminnan ja työllistämisen mahdollistamisen elementti, ja siksi on hyvä, että esitystä edistetään kiireellisesti. PAM haluaa kuitenkin tuoda esille, että kustannustuen ja sen kohdentamisen lisäksi, myös uusia työntekijöiden tukemiseen kohdennettuja lisätoimia tarvitaan akuutisti.

PAM on aiemmin kuluvan vuoden 2021 aikana ottanut kantaa määräaikaiseen kustannustukeen myös seuraavasti 24.2.2021 (VN/2629/2021), 2.3.2021 (Talousvaliokunta, HE 22/2021 vp), 15.3.2021 (Työ- ja elinkeinoministeriö, HE 27/2021 vp), 18.3.2021 (Talousvaliokunta, HE 27/2021 vp), 1.4.2021 (M 5/2021 vp), 7.5.2021 (HE 79/2021), 21.5.2021 (VN/11600/2021) sekä 4.6.2021 (HE 97/2021 vp) .

Kustannustuen viidettä kierrosta PAM haluaa kaiken kaikkiaan kommentoida erityisesti seuraavista näkökulmista:

1. Tuen kohdentaminen
2. Kriisitoimialojen työntekijöiden tukeminen

1. Tuen kohdentaminen

PAMin näkökulmasta 5e§:n toisessa momentissa esitetyn toimialajoukon lisääminen esityksen mukaisesti lakiin on hyvä keino yrittää kohdentaa tukea erityisesti rajoituksista kärsineille aloille. PAM katsoo kuitenkin myös vielä tarpeelliseksi selventää esityksessä mainittuja määritteitä sekä aloja, jotka ovat tukeen tältä osin oikeutettuja. Esityksessä todetaan, että valtiokonttorin raportoimien tietojen perusteella on voitu todeta, että kaikki potentiaaliset tuensaajat eivät ole tähän mennessä hakeneet kustannustukea. PAM katsoo, että selkeyttämällä esityksessä mainittuja tukeen oikeutettujen alojen listaa, voidaan varmistua yritysten yhdenvertaisesta kohtelusta sekä varmistaa, että yritykset joille kohdennettu tuki on tällä kierroksella erityisesti tarkoitettu, osaavat laajemmin hakea tukea.

2. Kriisitoimialojen työntekijöiden tukeminen

Aiemmissa kustannustukea koskevissa lausunnoissaan PAM on ennen kaikkea tuonut esille huolensa toimialojen työntekijöiden taloudellisen tilanteesta ja siksi pyrkinyt eksplikoimaan yritystukien ohella vaadittavien keinojen välttämättömyyttä. Tätä näkökulmaa ja kasvavaa tuen tarvetta PAM haluaa tuoda esille myös viidennen kierroksen osalta. PAM katsoo, että pelkästään yrityksille suunnattujen kustannustukien myötä kriisin todellisiksi maksajiksi ovat päätyneet esimerkiksi matkailu- ja ravintola- sekä tapahtuma-alan työntekijät, joille ei ole suunnattu tukitoimia siitä huolimatta, että heidän elinkeinonsa ovat toistuvien rajoitusten kohteena. Rajoitustoimien aiheuttamat menetykset työntekijöille ovat kohtuuttomia. Esimerkiksi 15 työpäivän ajaksi lomautettu työntekijä saa tuona aikana ansiosidonnaisenkin työttömyysturvan kautta vain noin 40 prosenttia tavanomaisista tuloistaan, kun huomioidaan 5 päivän omavastuu-aika työttömyysjakson alussa. Tätä kehitystä

korreloiden alan työtunnit ovat vähentyneet kriittisellä tavalla koko mara-alalla. Vuoden 2021 ensimmäisellä vuosipuoliskolla työtunnit olivat edelleen lähes kolmanneksen (-31%) alhaisemmat kuin vuoden 2019 vastaavana ajankohtana. Akuutisti näkyvän tilanteen lisäksi muista toimialoista poiketen (pl. kulttuuriala) majoitus- ja ravitsemisalalla koronalla on ollut pitkäaikaisvaikutuksia alan työllisyyteen. Kuluvan vuoden toisella vuosineljänneksellä majoitus- ja ravintola-alalla oli edelleen yli 21 000 palkansaajaa vähemmän kuin vuonna 2019 vastaavana ajankohtana.

Tämän vuoksi PAM on aiemmissa lausunnoissaan esittänyt sekä kriisialojen työllisyyden palautumiseen suuntaavan elvyttävän palkkatukiohjelman valmistelua sekä palkanmaksujärjestelmien kautta työntekijöille maksettavasta korvauksesta. Koska varmuutta rajoitusten lopullisesta päättymisestä ei ole, näkee PAM ratkaisevana, että työntekijöille suunnattujen tukien valmistelu aloitetaan pikimmiten. Mallia palkanmaksutukeen voidaan ottaa esimerkiksi Tanskasta, jossa valtio tukee yrityksiä korvaamalla 75-90 prosenttia työntekijän palkkakuluista. Palkanmaksutuen helpotettaisiin sekä yritysten tilannetta, että vähennettäisiin työntekijöiden turvautumista työttömyysturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen. PAM myös esittää, että palkanmaksutuen rinnalla mahdollinen työntekijöiden tukimuoto on myös lomautetuille ja työttömille kohdistettava työttömyysturvan väliaikainen täydentäminen. Koronakriisin ja elinkeinotoiminnalle asetettujen rajoitustoimien johdosta lomautettujen ja irtisanottujen työntekijöiden työttömyysturvan tason tulisi olla vähintään 85-90 prosenttia sitä edeltäneestä palkasta. Se toteutettaisiin korottamalla ansiopäivärahan laskennassa käytettyä prosenttiosuutta peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusteena olevan päivämäärän erotuksesta vähintäänkin taitekohdan allittavien palkkojen osalta.

Helsingissä 15.10.2021

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen

puheenjohtaja

Lisätietoja:

Eveliina Reponen

yhteiskuntasuhteiden vastaava

Reponen Eveliina
Palvelualojen ammattiliitto PAM ry